

GUSTAV ADOLFI GÜMNAASIUM

LAURA MERENDI

11.A KLASS

## **GUSTAV ADOLFI GÜMNAASIUMI ÕPILASTE KULTUURIAJAKIRJANDUSE LUGEMUS**

Juhendaja: Ülle Salumäe

### **Sissejuhatus**

Mõistel kultuur on palju erinevaid tähendusi sõltuvalt kontekstist. Kultuur ühendab inimesi, kannab väärtusi, kogemusi, kultuurita poleks ka rahvust. Kultuuri on võimalik edendada mitut moodi, üks nendest on kultuuriväljaannete publitseerimine, teine kultuuris toimuvaga kursisolek ehk kultuuriajakirjanduse lugemine, sest keelekasutusega peegeldame, mõtestame ja ka uuendame sotsiaalset tegelikkust. Kultuuriajakirjandus annab edasi olulisemad uudised kultuuri valdkonnas toimuva kohta ning hoiab kursis maailma trendidega.

Uurimistöö teema valik lähtus autori isiklikust huvist kultuuriajakirjanduse vastu ning teema aktuaalsusest: nimelt käivitus oktoobris 2014 Tartu ülikooli meediauurijate mahukas uuring, mis võtab vaatluse alla Eesti kultuuriajakirjanduse kasutajaskonna ning sisu (Arvisto, 2014). See näitab, et teema on ajakohane ning eestlased on huvitatud kultuuriajakirjanduse käekäigust. Teemat on varem uuritud, kuid mitte Gustav Adolfi Gümnaasiumi õpilaste näitel. Tallinna Reaalkoolis uuris sarnast teemat Taavi Pungas (Pungas 2008). Autorile meeldib lugeda vabal ajal kultuuriajakirjandust ning ta huvitus teiste eakaaslaste selle publitsistikaliigi lugemusest.

Uurimistöö eesmärk on välja selgitada, missugune on Gustav Adolfi Gümnaasiumi gümnasistide lugemus kultuuriajakirjanduse vallas. Töö uurimusliku osa jaoks viidi läbi ankeetküsitlus Gustav Adolfi Gümnaasiumi 2014/2015 õppeaasta 10.a, 10.b, 12.a ning 12.b klasside seas.

Uurimisküsimused, millele autor soovib vastust saada, on järgmised:

1. Kas Gustav Adolfi Gümnaasiumi õpilased loevad kultuuriväljaandeid?
2. Kas kultuuriajakirjanduse lugemus sõltub õpilaste vanusest?

3. Kuidas mõjutab kodu ehk vanemate eeskuju kursisolekut kultuuriajakirjandusega?

Uurimistöö hüpoteesid on järgmised:

1. Gustav Adolfi Gümnaasiumi õpilaste kultuuriajakirjanduse lugemus on väike.
2. Abituriendid loevad rohkem kultuuriajakirjandust kui 10. klasside õpilased.
3. Vanemate eeskujul on positiivne mõju.

Töö koosneb teoreetilisest ning uurimuslikust osast. Teoreetilises osas on kaks suuremat alapunkti: esimeses neist avatakse kultuuriajakirjanduse mõiste ning teises tutvustatakse uurimistöös nimetatud Eesti kultuuriväljaandeid. Teooriaosa peamised allikad on Eesti kultuuriväljaannete koduleheküljed ning Ilva Skulte artikkel kultuuriajakirjandusest. Uurimuslikus osas tutvustatakse andmekogumismeetodit ja ankeetküsitluse tulemusi ning analüüsitakse vastuseid. Kokkuvõttes tehakse tulemuste põhjal järeldusi ning antakse vastused uurimisküsimustele.

Autor soovib südamest tänada oma juhendajat Ülle Salumäed, kellela poleks see töö see, mis ta praegu on.

## **1. Kultuuriajakirjandus**

### **1.1 Kultuuri mõiste**

Kultuuri on äärmiselt raske üheselt ja konkreetselt defineerida. Erinevaid definitsioone on kogunenud tänapäevaks umbes 1000 (Teppan, 2014). Näiteid kultuuri definitsioonidest:

- Kultuur on ühiskonnaelu eriomane korrastus, milles peegeldub inimtegevuse ja -olemise omaduslik erinevus mis tahes bioloogilisest eluvormist. Tervikuna võib inimkultuuri vaadelda informatsioonisüsteemina, milles mittegeneetiliste vahenditega säilitatakse, salvestatakse ja edastatakse üksikisikult üksikisikule ja põlvkonnalt põlvkonnale ühiskondlikult sisukat kogemust. Kultuuris kajastub ajastute, ühiskondade, rahvaste ja rahvuste vaimse ja ainelise arengu erilisus ja ainulaadsus. (Eesti entsüklopeedia 5, 1990, lk 202)
- Kultuur on inimühiskonnale omase loova mõtte ja sellest tingitud oleva tegevuse tulemuste kogum, mis eristab inimest kõikidest teistest bioloogilistest elusolenditest. Argikeeles tähendab kultuur ühiskonna poliitilisest ja majanduselust väljapoole jäävaid tegevusalasid, sh meelelahutust ja kauneid kunste. (TEA entsüklopeedia 11. köide, 2014, lk 325)
- Kultuur on inimese elukeskkonda tähenduslikuks muutvate representatsioonide, tekstide ja praktikate lõdvalt seondatud kogum (Raud, 2013, lk 24).

Kultuur on väga oluline, sest see teeb ühest inimgrupist, rahvusest selle, kes nad on, ning seda peab kindlasti säilitama. Ka Eesti vabariigi põhiseaduse preambulis on kirjas, et tuleb tagada kindlasti eesti kultuuri säilimine läbi aegade (Eesti Vabariigi põhiseadus. Preambul, 2014).

## **1.2 Kultuuriajakirjanduse mõiste**

Kultuuriajakirjandus on ajakirjanduse liik, mis käsitleb kultuuriga seotud teemasid. Läti ülikooli õppejõu Ilva Skulte sõnul on kultuuriajakirjandusel kolm eesmärki: see peab pakkuma pädevat kriitikat, et inimesed saaksid teha vahet kvaliteetse ja ebakvaliteetse vahel, see peab inimestele teada andma kultuuriuudistest ning see peab pakkuma ka interpretatsiooni, arutlusi ja analüüse, mis aitaks inimestel näha (kultuuri)sündmusi teistest vaatenurkadest. Ta märgib, et tavaajakirjanduse ning kultuuriajakirjanduse vahe seisneb selles, et tavaajakirjanduse eesmärk on kujutada sündmusi võimalikult objektiivselt, kindla ülesehituse ning reeglitega, kuid kultuuriajakirjandus keskendub kirjutise esteetilisele väärtusele. Suurema lugejaskonna huvides tahetakse kultuuriajakirjandust tänapäeval järjest rohkem piiridesse panna ja kategoriseerida, „normaliseerida”. (Skulte, 2014)

Kultuuriajakirjanduses käsitletakse tavaliselt nn kõrgkultuuri teemasid: kirjandust, teatrit, kujutavat kunsti, muusikat, arhitektuuri, kino, televisiooni ning ehk veel ka kultuuripoliitikat (Ruusing, 2014).

## **2. Eesti kultuuriväljaanded**

### **2.1 Kultuuriajalehed**

#### **2.1.1 KesKus**

KesKus on kultuuriajaleht, mis ilmub alates 1995. aastast kord kuus. Seda annab välja OÜ Originaalne Keskus, mis teeb ajalehest Eesti ainukese erakapitalil põhineva kultuuriväljaande. Ajalehe KesKus peatoimetaja on alates aastast 1997 Juku-Kalle Raid. Ajalehe rubriigid on „Arvamus”, „Persoon”, „Kunst”, „Film”, „Teater”, „Kavad”, „Pealugu”, „Kirjandus”, „Muusika”, „Majandus”, „Välisuudised”, „Ajalugu” ja „Reis”. (KesKus. Kontakt, 2014)

#### **2.1.2 Mürileht**

Mürileht on 2008. aastast ilmuv ajaleht, mis ilmub kord kuus, välja arvatud jaanuaris ja juulis. Selle peatoimetaja on alates 2010. aastast Helen Tammemäe. Mürilehe rubriigid on „Disain”, „Film”, „Kirjandus”, „Kunst”, „Linnaruum”, „Meedia”, „Muusika”, „Plaadiarvustused”, „Sotsiaalia”, „Teater” ja „Varia”. Mürilehe ilmumist toetavad Kultuuriministeerium, Eesti Kultuurkapital, Tartu Kultuurkapital ja Tartu linn. (Mürileht. Toetajad, 2014; Mürileht. Üldinfo, 2014)

### **2.1.3 Sirp**

Sirp on kultuuriajaleht, mis ilmub kord nädalas alates 1940. aastast. Selle peatoimetaja on Ott Karulin (2013-) ja seda annab välja Sihtasutus Kultuurileht. Sirbi teemad on film, kirjandus, kunst, meedia, muusika, sotsiaalia, teater, arhitektuur, teadus ja keel. (SA Kultuurileht. Sirp, 2014; Sirp. Toimetus, 2014)

## **2.2 Kultuuriajakirjad**

### **2.2.1 Akadeemia**

Akadeemia on Eesti Kirjanike Liidu kultuuri- ja teadusajakiri, mis ilmub alates 1989. aastast. Seda annab välja Sihtasutus Kultuurileht ja rahastab riik. Akadeemia praegune peatoimetaja on 2001. aastast Toomas Kih. Akadeemia eesmärk on tutvustada lugejale arusaadaval viisil teaduslikku maailma. Akadeemia artiklid, esseed ning retsensioonid käsitlevad nii filosoofia, humanitaar-, sotsiaal- kui ka loodusteaduslikke teemasid. Vähesel määral on väljaandes esindatud ka ilukirjandus. Artiklite vahepeal on igas numbris mõne kunstniku mustvalged reproduktsioonid. (Kultuuriajakiri Akadeemia, 2014; SA Kultuurileht. Akadeemia, 2014)

### **2.2.2 Keel ja Kirjandus**

Keel ja Kirjandus on 1958. aastast ilmuv kirjandusajakiri, mille teemad on lingvistika, kirjandusteadus, folkloristika ning aja- ja kultuurilugu. Kord kuus ilmuva väljaande peatoimetaja on alates 2006. aastast Joel Sang. Keelt ja Kirjandust annab välja Sihtasutus Kultuurileht ning rahastab riik ja Eesti Kultuurkapital. Keeles ja Kirjanduses on kaks põhirubriiki "Ringvaade" ja "Raamatud", teised rubriigid sõltuvad artiklite teemadest. (Keel ja Kirjandus, 2014)

### **2.2.3 Kunst.ee**

Kunst.ee on 1958. aastast ilmuv kunsti- ja visuaalkultuuri ajakiri. See ilmub neli korda aastas ja selle eesmärk on koondada tähelepanu eesti kaasaegsele kunstile. Ajakirja kirjastab Sihtasutus Kultuurileht ja seda rahastab riik koostöös Eesti Kunstnike Liiduga. Kunst.ee on kahekeelne, artiklid on nii eesti kui inglise keeles. Ajakirja teemad jagunevad kolmeks: fookus, teooria ja praktika ning arvustused. Kunst.ee ajakirja peatoimetaja on Andreas Trossek. (Kunst.ee, 2014)

#### **2.2.4 Looming**

Friedebert Tuglase 1923. aastal asutatud Looming on vanim Eestis ilmuv kirjandusajakiri, mis avaldab uudiskirjandust ja annab ülevaate eesti kirjanduse hetkeseisust. Kord kuus ilmuva Loomingu peatoimetaja on aastast 2005 Mihkel Mutt. Ajakirja annab välja Sihtasutus Kultuurileht ja seda rahastavad riik, Eesti Kultuurikapital ja Eesti Kirjanike Liit. Loomingu põhistruktuur on järgmine: ilukirjandus, kirjanikuesseistika ja artiklid, uudiskirjanduse arvustused ja ringvaade. (Looming. Tutvustus, 2014)

#### **2.2.5 Muusika**

Muusika on 2002. aastast alates kord kuus ilmuv ajakiri, mis kajastab Eesti ja välismaa muusikaelu ning tutvustab omapäraseid muusikuid ning muusikaga seotud inimesi. Ajakirja peatoimetaja on alates 2004. aastast Ila Remmel. Muusika kirjastajaks on Sihtasutus Kultuurileht ning seda rahastab riik ning Eesti Kultuurikapital. Ajakirja teemavaldkonnad hõlmavad nii jazzit, klassikalist muusikat, pärimusmuusikat kui ka paljusid teisi muusikastiile. (Muusika. Ajakirjast, 2014)

#### **2.2.6 Teater.Muusika.Kino**

Teater.Muusika.Kino on kord kuus ilmuv kultuuriajakiri, mis ilmub alates aastast 1982. Ajakirja annab välja Sihtasutus Kultuurileht ning rahastab riik. Ajakirjal on kolm suuremat rubriiki „Teater”, „Muusika” ja „Kino”, kuid mõnes numbris on juures ka rubriik „Tants”. Teater.Muusika.Kino peatoimetaja on 2003. aastast alates Madis Kolk. (SA Kultuurileht. Teater.Muusika.Kino, 2014; Teater.Muusika.Kino. Toimetus, 2014)

#### **2.2.7 Vikerkaar**

Vikerkaar on 1986. aastast ilmuv kultuuriajakiri, mis käsitleb nii kultuuriteemasid kui ka ajalugu, tulevikunägemusi, ühiskondlik-poliitilisi suundumusi, rahvusvahelisi suhteid ning populaarteaduslikke teemasid. Vikerkaare peatoimetaja on Märt Väljataga. Aastas avaldatakse neli üksiknumbrit ja neli topeltnumbrit. Ajakirja kirjastaja on Sihtasutus Kultuurileht ning väljaandmist rahastab riik. (Vikerkaar. Tutvustus, 2014)

#### **2.2.8 Värske Rõhk**

Värske Rõhk on alates aastast 2005 neli korda aastas ilmuv noore kirjanduse ajakiri, mille peatoimetaja on 2013. aastast Carolina Pihelgas. Ajakiri avaldab noorte autorite loomingut, nii luulet, proosat, tõlkeid, kriitikat kui ka esseistikat. Värsket Rõhku annab välja Sihtasutus

Kultuurileht ja selle väljaandmist rahastab Eesti Kultuurkapital, Tartu kultuurkapital ja Tartu linn. (Värske Rõhk. Tutvustus, 2014; Värske Rõhk liitub Sihtasutusega Kultuurileht, 2014)

### 3. Ankeetküsitlus

#### 3.1 Metoodika

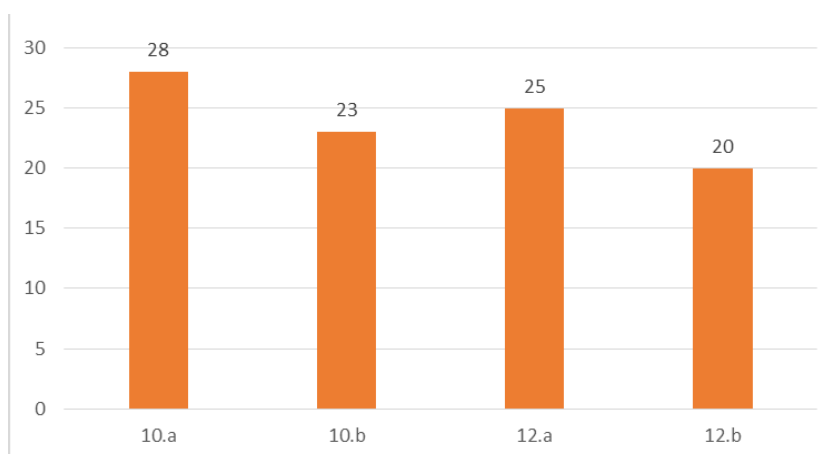
Teadsaamiseks, kas Gustav Adolphi Gümnaasiumi õpilased loevad kultuuriväljaandeid, kas kultuuriajakirjanduse lugemus sõltub õpilaste vanusest ja kuidas mõjutab vanemate eeskujude kursisolekut kultuuriajakirjandusega, viidi 2014. aasta detsembrist kuni 2015. aasta jaanuarini läbi internetipõhine ankeetküsitlus (vt Lisa 1) Google Docs keskkonnas. Samuti oli küsitluse eesmärk püstitatud hüpoteeside kinnitamine või ümberlükkamine.

Valimi moodustasid Gustav Adolphi Gümnaasiumi 10.a, 10.b, 12.a ja 12.b klassid. Küsimustik koosnes kaheksast küsimusest, kuus küsimust (nende hulgas ka küsimused vastaja soo ja klassi kohta) oli valikuvariantidega, kahele küsimusele sai vastata vabas vormis. Küsimustik oli anonüümne.

#### 3.2 Ankeetküsitluse tulemused

##### 3.2.1 Valimi kirjeldus

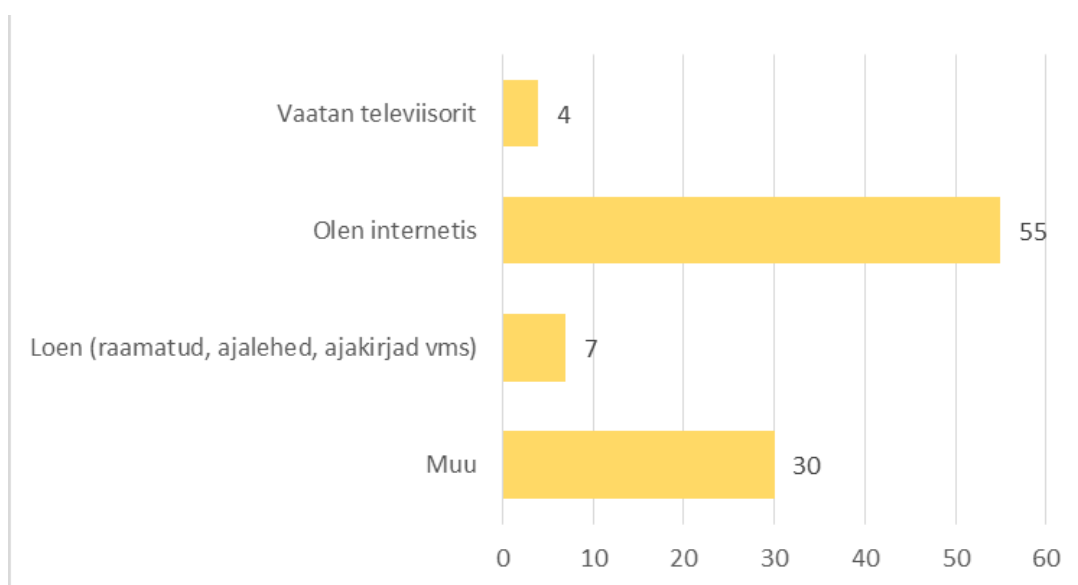
Küsimustikule vastas 96 Gustav Adolphi Gümnaasiumi gümnasisti, 28 õpilast 10.a klassist, 23 õpilast 10.b klassist, 25 õpilast 12.a klassist ja 20 õpilast 12.b klassist (vt Joonis 1). Vastajatest 61% olid neiu ja 39% noormehed. Kõige rohkem vastajaid oli 10.a klassist. Humanitaarsuunas ehk a klassis õppis 55% vastanutest, reaalsuunas ehk b klassis 45% vastanutest. 10. klassidest vastas kokku 51 õpilast, 12. klassidest vastas 45 õpilast.



Joonis 1. Küsitlusele vastanud klassid

### 3.2.1 Vaba aja veetmise viisid

Küsimusele „Kuidas veedad tavaliselt vaba aega?” oli autorilt vastajale ette antud neli valikuvarianti: *vaatan televiisorit, olen internetis, loen (raamatud, ajalehed, ajakirjad vms)* ning *muu*. Autor soovis teada saada, kui paljud vastanutest valivad eelisjärjekorras lugemise teiste tegevuste seast. Vastajatest loeb vabal ajal 7, vaatab televiisorit 4 ning on internetis 55 inimest. 30 inimest oli valinud muu (vt Joonis 2). Sinna kuulunud vastused olid näiteks trenni tegemine (10 vastanut), sõpradega koos olemine (7 vastanut), muusikaga tegelemine (4 vastanut) ning kinos-teatris käimine (3 vastanut). Samas oli ka öeldud, et vabal ajal tehakse mitut valikuvariantides olevat tegevust, näiteks ühendatud oli nii lugemine kui ka internetis aja veetmine (3 vastajat). Seitse vastajat teevad kõiki tegevusi, mida valikuvariantides pakuti. Sellest võib järeldada, et enamik vastajatest veedab oma vaba aega pigem internetis olles kui lugedes, mis tuleneb sellest, et peale on kasvanud uus põlvkond ja tähtsustunud on uued meediumid ning vaba aja veetmise võimalused. Internet on tänapäeval väga kättesaadav, kuna paljudel on nutitelefoni. Raamatute lugemine nõuab süvenemist, kuid internetis saab käia väga lihtsalt ja kiirelt.



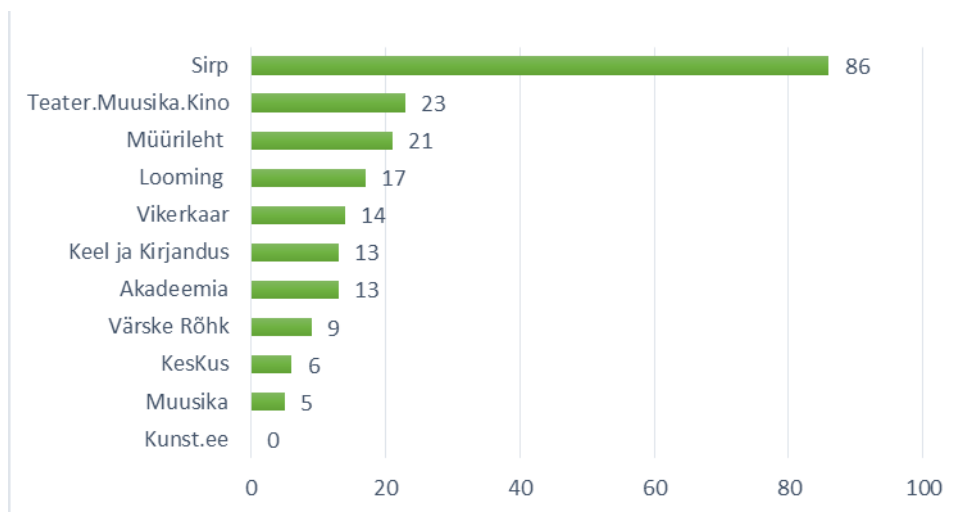
Joonis 2. Vastajate vaba aja veetmise vormid

### 3.2.2 Vastajatele meenunud Eestis ilmuvad kultuuriväljaanded

Autor palus küsimuses nimetada vastajal peast võimalikult palju kultuuriväljaandeid. Kõige populaarsem vastus oli kultuuriajaleht Sirp, seda nimetas 86 vastajat. Sellele järgnesid Teater.Muusika.Kino (23 vastajat), Mürileht (21 vastajat), Looming (17 vastajat), Vikerkaar (14 vastajat), Keel ja Kirjandus (13 vastajat), Akadeemia (13 vastajat), Värske Rõhk (9 vastajat), KesKus (6 vastajat) ning Muusika (5 vastajat) (vt Joonis 3). Ükski vastajatest ei

osanud nimetada kunstiajakirja Kunst.ee. Viis inimest vastas, et nad ei tea ühtegi Eestis ilmuvat kultuuriväljaannet. Vastustena oli pakutud ka ajalehte Postimees, mis ei ole kultuuriajaleht (5 vastajat), Imelist Teadust ja Imelist Ajalugu, mis mõlemad on populaarteaduslikud ajakirjad (mõlemat kokku 7 vastust), ning Õpetajate Lehte, mis on haridusajaleht (5 vastust). Sellest võib järeldada, et kõige populaarsem vastajate hulgas on kultuuriajaleht Sirp ja kõige tundmatum kultuuriajakiri Kunst.ee.

Kultuuriajaleht Sirp on ilmselt populaarseim seetõttu, et selle tiraaž on suurim, 2014. aasta alguse seisuga 5500 eksemplari kuus, ning 2013. aasta oktoobris toimunud ajalehe juhtkonna vahetumise skandaal tõstis samuti huvi lehe vastu (Teder, 2014). Ajakirja Teater.Muusika.Kino populaarsus peitub ilmselt sellele tehtavas reklaamis ning ajaleht Mürileht on populaarne selle tasuta leviku tõttu erinevates asutustes (kinod, söögikohad jne). Kultuuriajakiri Kunst.ee on tundmatuim ilmselt seetõttu, et sellel on väike tiraaž, 2010. aasta seisuga 750 eksemplari neli korda aastas, seega ilmub ajakiri vaid kord kolme kuu tagant (Kasearu, 2010).



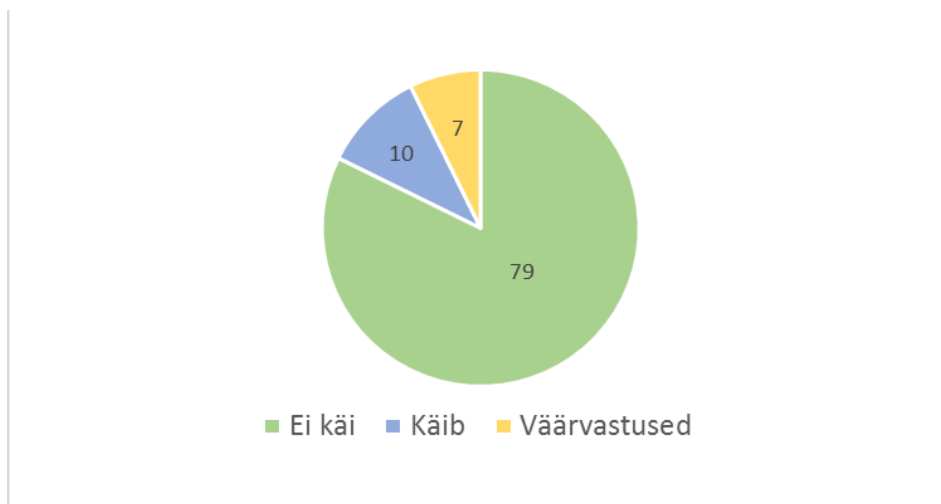
Joonis 3. Küsitletute nimetatud kultuuriajakirjad

### 3.2.3 Vastanute koju tellitud kultuuriväljaanded

Autor soovis, et vastanud kirjutaksid, kas neil käib kodus kultuuriväljaandeid, et luua seoseid uurimistöö kolmanda uurimisküsimusega, milleks on: „Kuidas mõjutab kodu ehk vanemate eeskuju kursisolekut kultuuriajakirjandusega?” Autor eeldas, et kui koju käib vanemate tellitud kultuuriväljaanne, siis on lapsel suurem võimalus seda lugeda. 79 vastanut kirjutas, et neil ei käi kodus kultuuriväljaandeid, kümnel vastanul käib, 7 vastanut andsid väärvastused, nimetades ajalehti ning -kirju, mis ei ole kultuuriväljaanded (vt Joonis 4). Kümnel jaatavalt vastanul käib kodus Sirp (8 vastajat), Looming (2 vastajat), Vikerkaar (2 vastajat), Muusika (1 vastaja), Akadeemia (1 vastaja), Keel ja Kirjandus (1 vastaja) ning Mürileht (1 vastaja). Vastustest võib järeldada, et enamikul vastajatest ei ole koju tellitud kultuuriajakirju. Nende



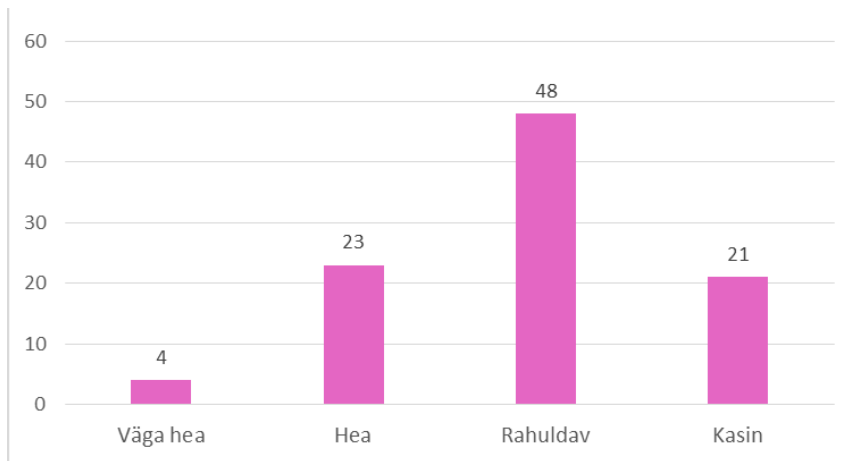
hulgas, kellel siiski on, on kultuuriajaleht Sirp kõige populaarsem, samuti on neid kodusid, kuhu on tellitud mitu kultuuriväljaannet. Koju tellitavate ajakirjade hulk on väike ilmselt seetõttu, et üha enam loetakse ajalehti ning -kirju internetist, nii on mugavam ja see säästab paberit.



Joonis 4. Kultuuriväljaandeid tellinud ja mittetellinud kodude jaotus

### 3.2.4 Vastanute hinnanguline kursisolek kultuuriuudistega

Autor palus hinnata oma kursisolekut kultuuriuudistega. Etteantud vastusevariantideks olid *väga hea*, *hea*, *rahuldav* ning *kasin*. Kui vastaja loeb kultuuriajakirjandust, siis on ta ka kultuuriuudistega rohkem kursis, mis tähendab, et neid vastuseid saab kasutada esimese püstitatud uurimisküsimuse „Kas Gustav Adolphi Gümnaasiumi õpilased loevad kultuuriväljaandeid?” vastuse leidmise jaoks. Valikuvariandi *väga hea* oli valinud 4 vastajat, *hea* 23 vastajat, *rahuldav* 48 vastajat ning *kasin* 21 vastajat (vt Joonis 5). See näitab, et suurem osa vastanutest ei pea enda kultuuriuudistega kursisolekut heaks, ilmselt seetõttu, et lugemus on selles valdkonnas väike.



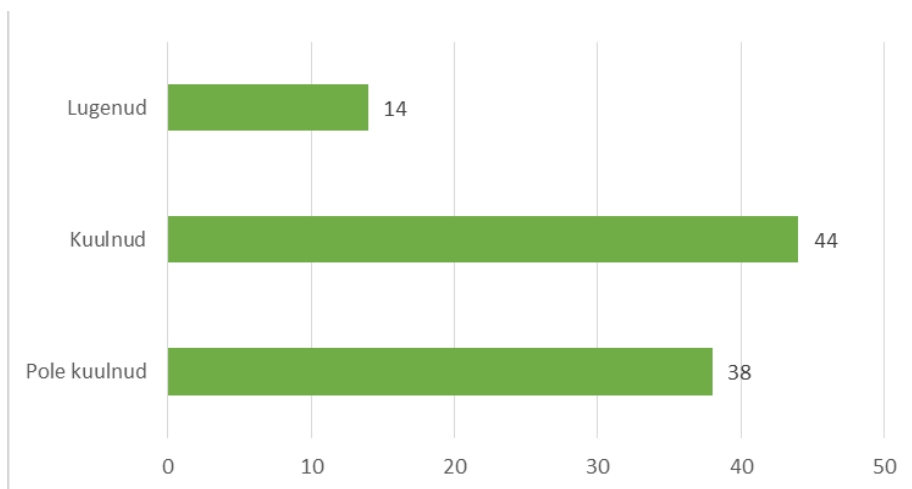
Joonis 5. Vastanute hinnanguline kursisolek kultuuriuudistega

### 3.2.5 Vastanute kokkupuude kultuuriväljaannetega

Vastanutele oli ette antud tabel, mille ridadel olid Eesti kultuuriväljaannete nimed ning iga väljaande kohta sai valida kolme variandi vahel: kas *lugenud*, *kuulnud* või *pole kuulnud*. Sellega sai selgitada erinevate kultuuriväljaannete lugemust eraldi.

- Looming

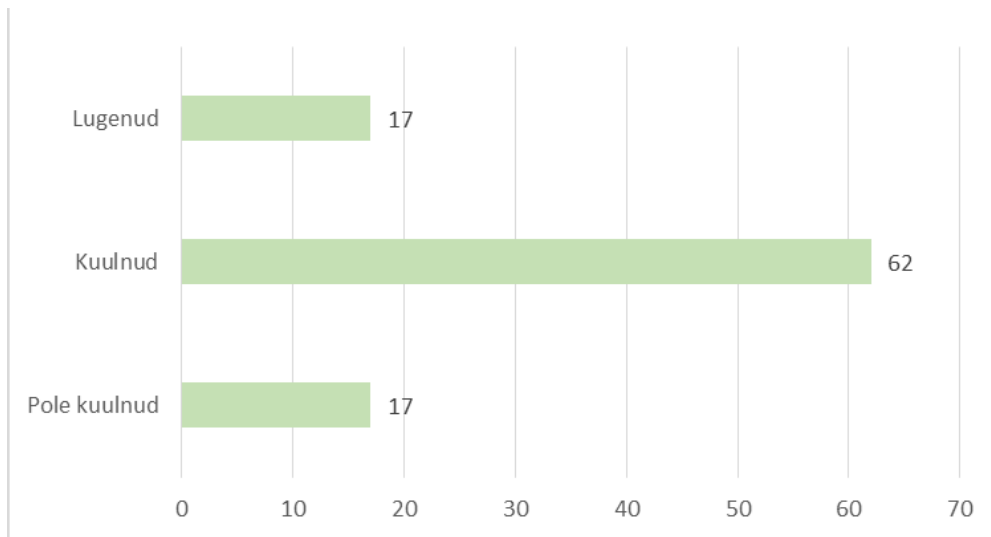
Loomingu kohta oli 14 vastajat valinud variandi *lugenud*, 44 vastajat *kuulnud* ning 38 vastajat *pole kuulnud* (vt Joonis 6).



Joonis 6. Kokkupuude kultuuriajakirjaga Looming

- Keel ja Kirjandus

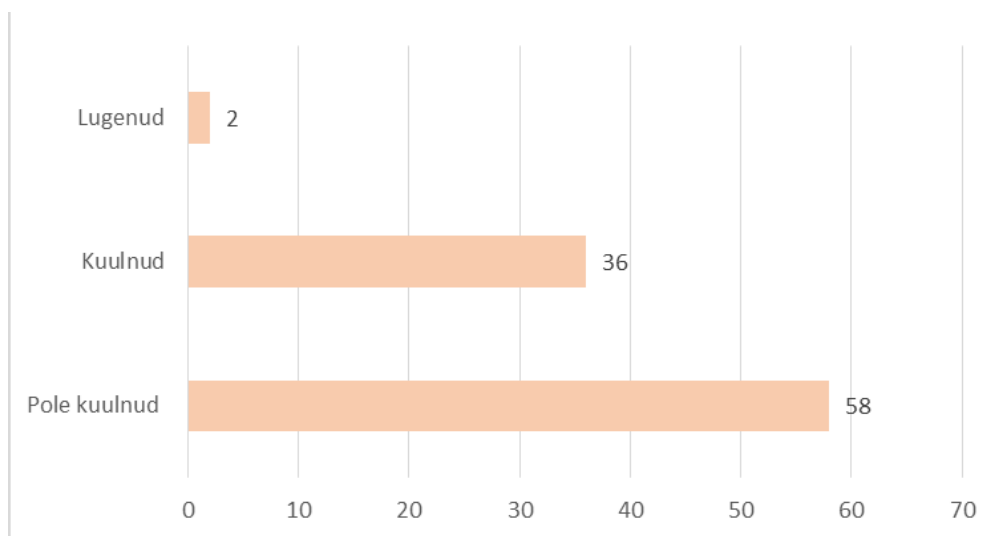
Ajakirja Keel ja Kirjandus kohta vastas 17 inimest *lugenud*, 62 inimest *kuulnud* ning 17 inimest *pole kuulnud* (vt Joonis 7).



Joonis 7. Kokkupuude kultuuriajakirjaga Keel ja Kirjandus

- Kunst.ee

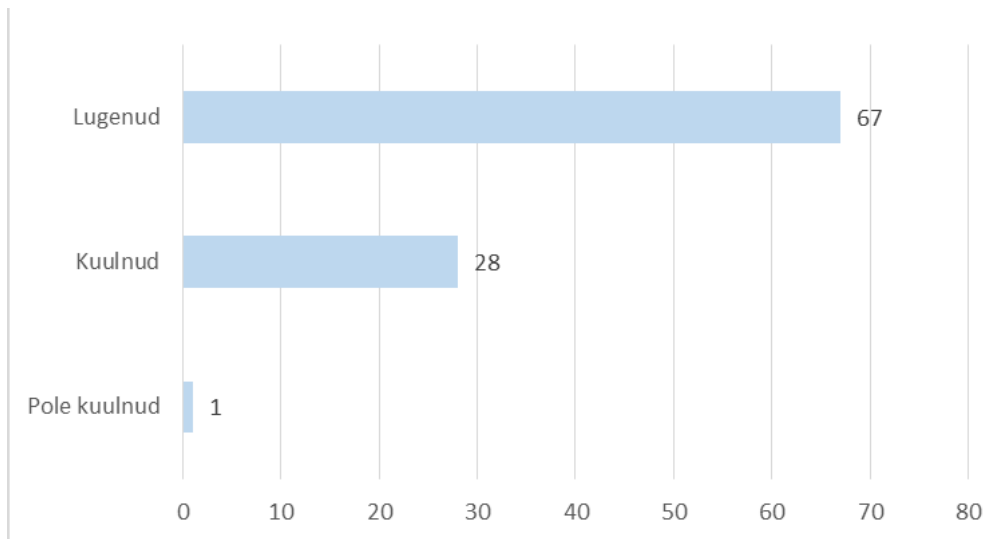
Kaks inimest vastas ajakirja Kunst.ee kohta *lugenud*, 36 inimest *kuulnud* ning 58 inimest *pole kuulnud* (vt Joonis 8).



Joonis 8. Kokkupuude kultuuriajakirjaga Kunst.ee

- Sirp

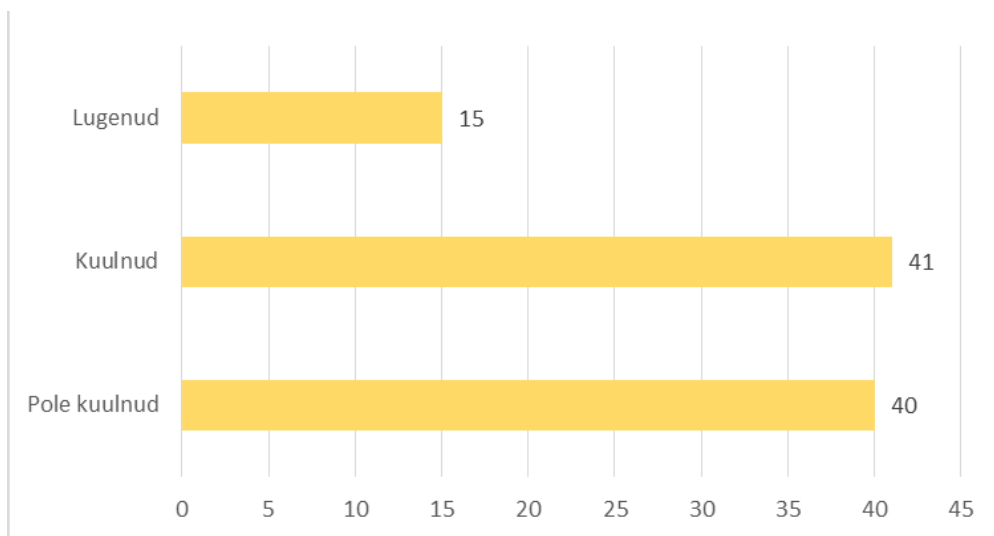
Kultuuriajalehte Sirp on lugenud 67 vastajat, sellest on kuulnud 28 vastajat ning sellest pole kuulnud vaid 1 inimene (vt Joonis 9).



Joonis 9. Kokkupuude kultuuriajalehega Sirp

- Muusika

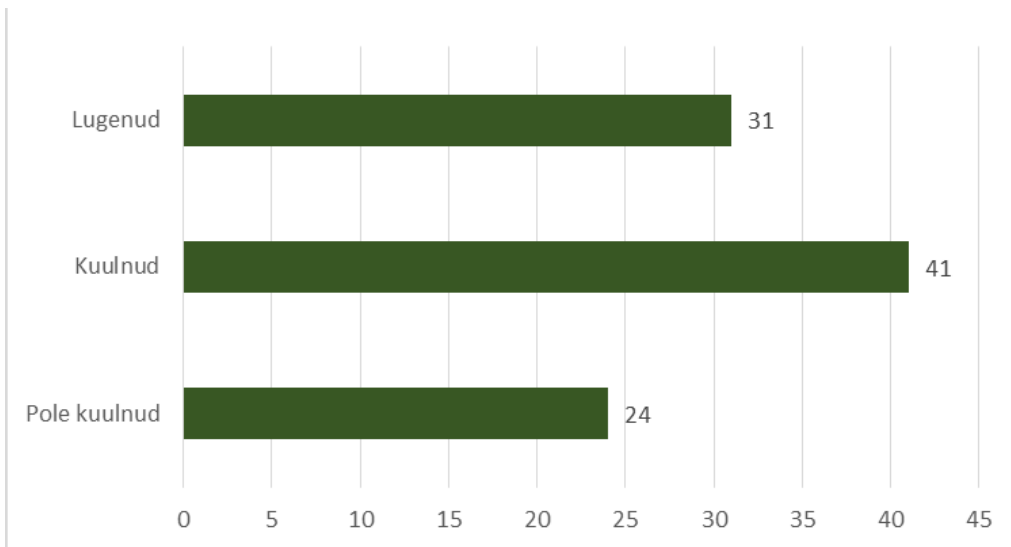
Kultuuriajakirja Muusika oli lugenud 15 küsitlusele vastajat, 41 vastajat oli sellest kuulnud ning 40 vastajat polnud sellest ajakirjast kuulnud (vt Joonis 10).



Joonis 10. Kokkupuude kultuuriajakirjaga Muusika

- Teater.Muusika.Kino.

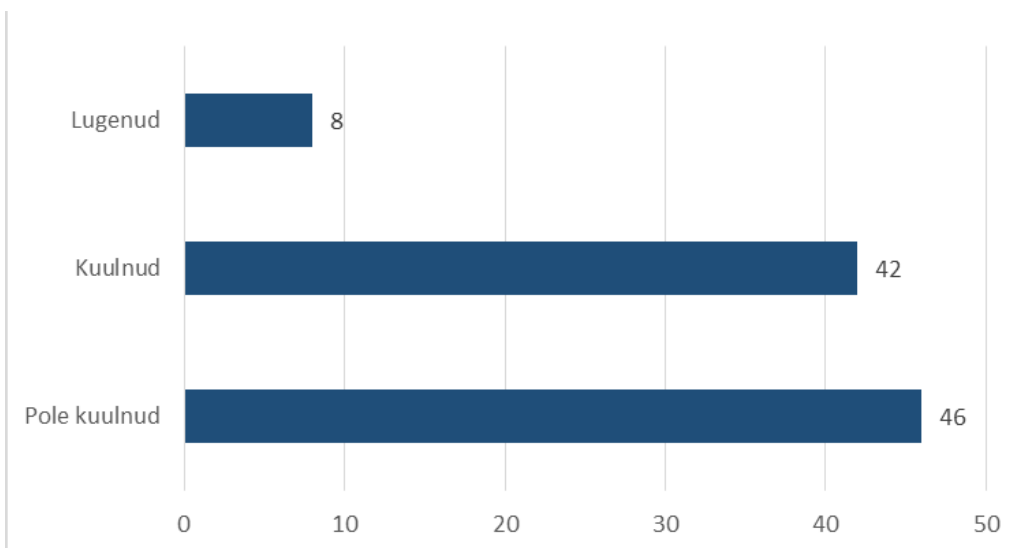
Kultuuriajakirja Teater.Muusika.Kino. on lugenud 31 vastajat, 41 vastajat on sellest kuulnud ning 24 pole sellest kuulnud (vt Joonis 11).



Joonis 11. Kokkupuude kultuuriajakirjaga Teater.Muusika.Kino.

- Vikerkaar

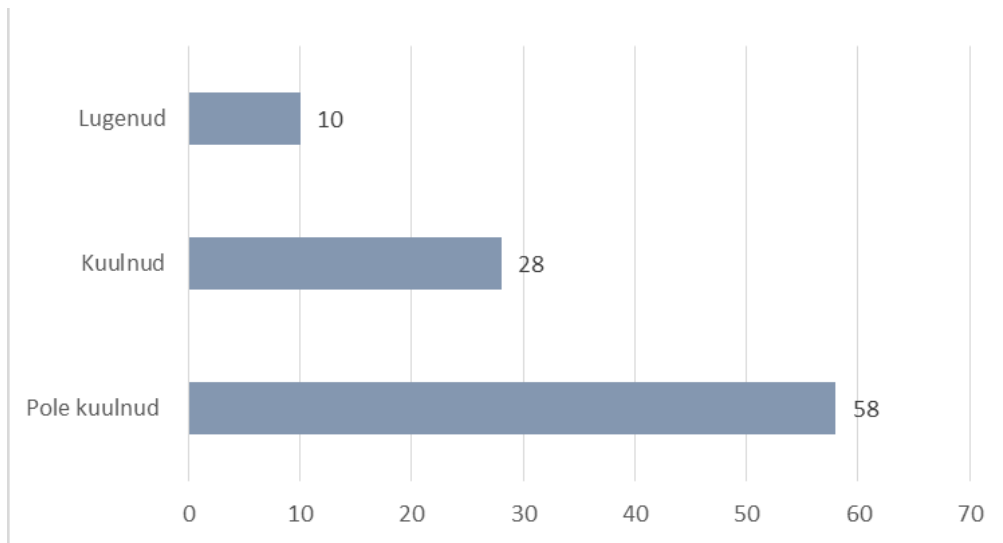
Küsitluses vastas 8 vastajat, et nad on kultuuriajakirja Vikerkaar lugenud, 42 vastajat valis vastusevariandi *kuulnud* ja 46 vastajat pole sellest ajakirjast kuulnud (vt Joonis 12).



Joonis 12. Kokkupuude kultuuriajakirjaga Vikerkaar

- Värskes Rõhk

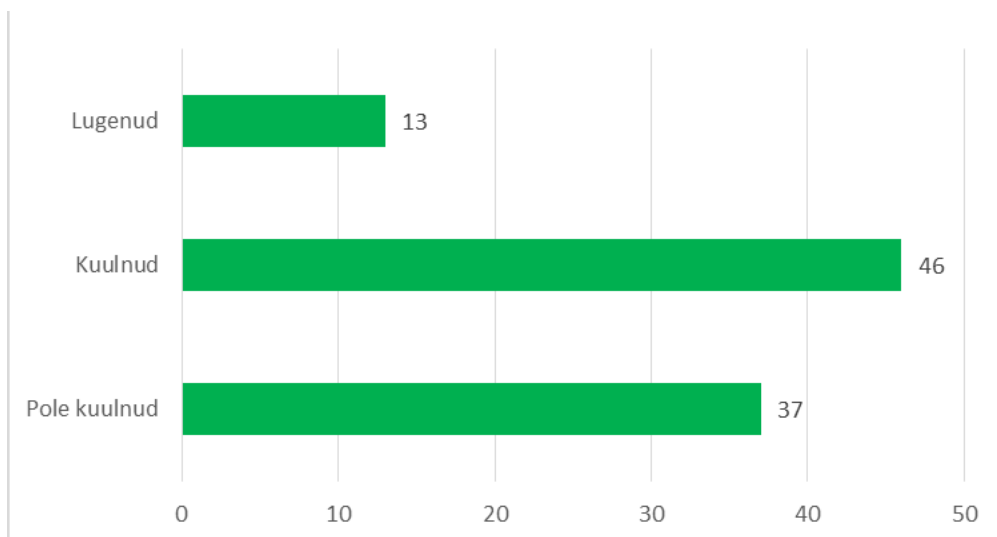
Kultuuriajakirja Värskes Rõhk on lugenud vastajatest 10, sellest on kuulnud 28 vastajat ning sellest pole kuulnud 58 vastajat (vt Joonis 13).



Joonis 13. Kokkupuude kultuuriajakirjaga Värskes Rõhk

- Akadeemia

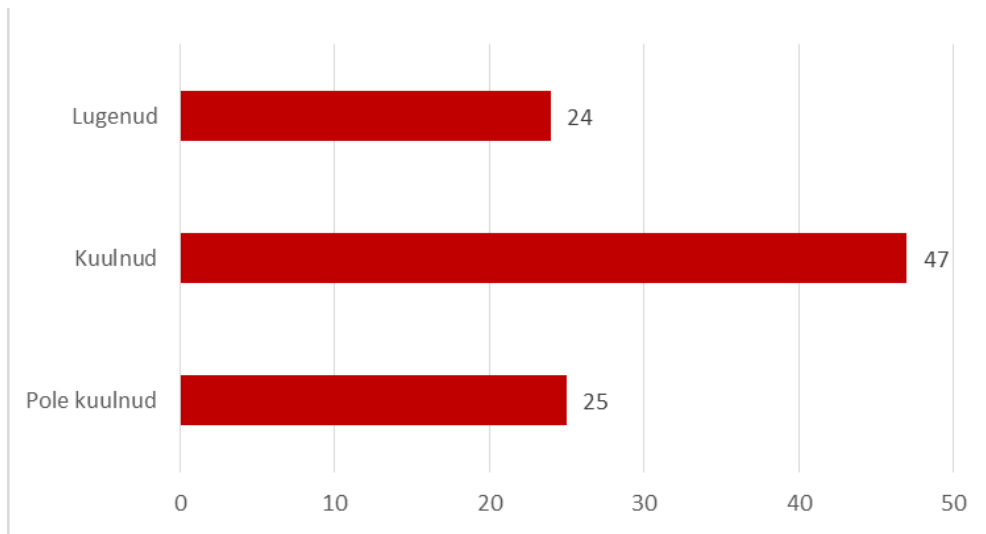
Kultuuriajakirja Akadeemia kohta vastasid 13 vastajat, et nad on seda lugenud, 46 et nad on sellest kuulnud ning 37 vastajat vastas, et nad pole sellest kuulnud (vt Joonis 14).



Joonis 14. Kokkupuude kultuuriajakirjaga Akadeemia

- Mürileht

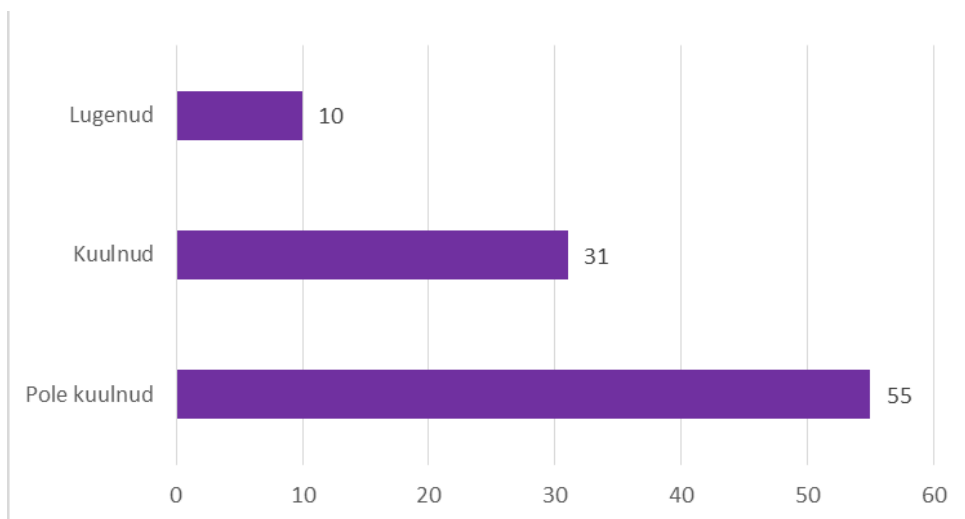
Kultuuriajalehte Mürileht on küsitluse järgi lugenud 24 vastajat, 47 on sellest kuulnud ning 25 vastajat pole sellest ajalehest kuulnud (vt Joonis 15).



Joonis 15. Kokkupuude kultuuriajalehega Mürileht

- KesKus

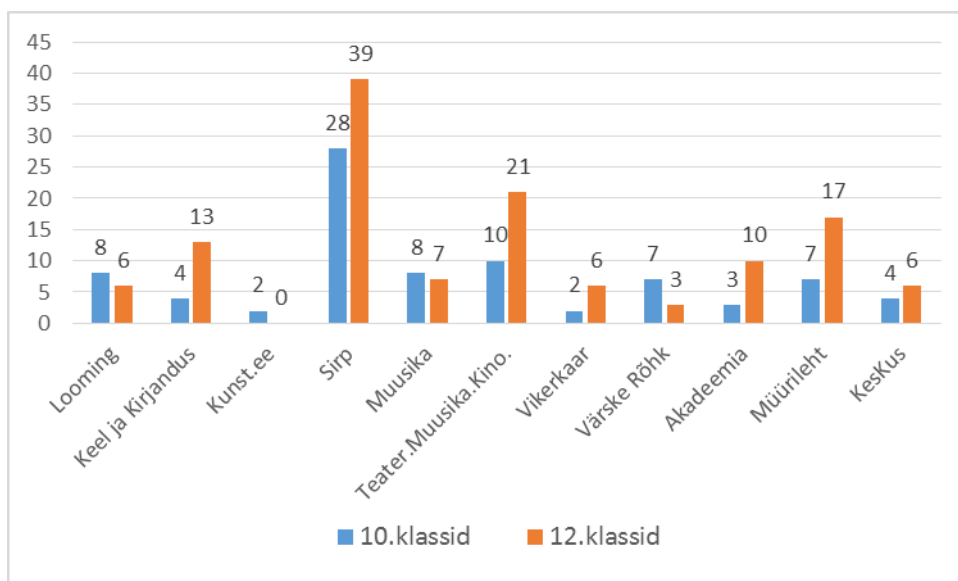
Kultuuriajalehte KesKus on lugenud 10 vastajat, sellest on kuulnud 31 vastajat ning 55 vastajat pole sellest ajalehest kuulnud (vt Joonis 16).



Joonis 16. Kokkupuude kultuuriajalehega KesKus

Kuna üks uurimistöö hüpoteese on: „Abituriendid loevad rohkem kultuuriajakirjandust kui 10. klasside õpilased”, siis tuleb väite tõestamiseks 10. klasside õpilaste ning 12. klasside

õpilaste vastuseid võrrelda. Autor valis võrdlemiseks küsimuse, milles tuli iga Eestis ilmuva kultuuriajakirja kohta eraldi vastata, kas ollakse seda lugenud, sellest kuulnud või pole kuulnud, ning võrdleb vastanute klassiastmeid, kes valisid vastusevariandi *lugenud* (vt Joonis 17).



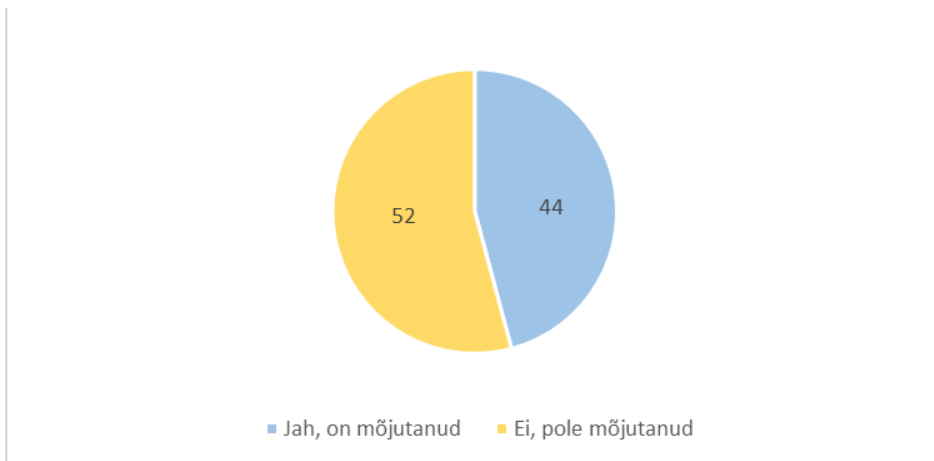
Joonis 17. Kultuuriajakirjandust lugenud õpilaste võrdlus klassiastmeti.

Jooniselt on näha, et üheteistkümnest kultuuriväljaandest neljal on 10. klassidest lugejaid rohkem kui 12. klassides, seitsmel on 12. klassidest lugejaid rohkem. Kokku on kümnendates klassides vastuseid *lugenud* 83, kaheteistkümnendates klassides on vastuseid *lugenud* kokku 128. Järelikult on 12. klasside kultuuriajakirjanduse lugemus suurem. See võib tuleneda sellest, et vanemaks saades tekib noorel järjest suurem huvi maailmas toimuva, sealhulgas kultuuri vastu.

### 3.2.6 Kodu mõju kultuuriajakirjanduse lugemisele

Küsimus „Kas kodune kasvatus on mõjutanud Sind lugema kultuuriajakirjandust?” oli küsitud selleks, et saaks vastuse uurimisküsimusele „Kuidas mõjutab kodu ehk vanemate eeskujut kursisolekut kultuuriajakirjandusega?”. Lapsevanemad on lastele eeskujuks. Laps jälgib vanemate tegevusi, salvestab ja matkib neid hiljem, tehes seda alul kriitikata, hiljem üha enam arutledes, analüüsid ja valides, kas neid omaks võtta või mitte (Kagadze & Kraav & Kullasepp, 2007, lk 152). Vastajad said valida kahe erineva vastusevariandi vahel: *jah* või *ei*, 44 vastanut valis *jah* ning 52 valis *ei* (vt Joonis 18). See tähendab, et vastanute arvamused jagunesid selles küsimuses enam-vähem pooleks, väikeses ülekaalus olid vastajad, kelle arvates ei ole kodu neid mõjutanud lugema kultuuriajakirjandust.





Joonis 18. Koduse kasvatus hinnanguline mõju kultuuriajakirjanduse lugemusele

### 3.3 Järeldused

Ankeetküsitluse vastuste analüüsist järeldub, et lugemisele eelistavad vastanud õpilased pigem internetis olemist. Enamik vastanutest, 55 inimest, veedab oma vaba aega pigem internetis olles kui lugedes. Vabal ajal loeb vaid 7 vastanut. Internet on meedium, mida noored kasutavad ja jälgivad.

Kultuuriväljaandeid loetakse üldiselt vähe. Kõikidest töö teoreetilises osas nimetatud kultuuriväljaannetest oli kõige populaarsem kultuurileht Sirp, see tuli vastanutel enim meelde, seda on enim loetud ning sellest ei ole kuulnud vaid üks õpilane, kõige tundmatumaks osutus kultuuriajakiri Kunst.ee. Sirp osutus samuti populaarseimaks koju tellitud ajakirjaks, siiski tellitakse kultuuriajakirju koju väga vähe ning enamik vastanuid ei hinda enda kursisolekut kultuuriuudistega heaks.

Väljaannete hind väga nende populaarsust ei mõjuta. Paljudes kultuuriasutustes jagatakse tasuta kultuurilehte Mürileht ja KesKus. Esimene neist oli õpilaste hulgas populaarsem kui teine, ometi levitamiskiis on mõlemal sama. Ka kultuuriajakirja Kunst.ee puhul, mis oli kõige tundmatum, ei pruugi hind olla peamine põhjus, sest ajakirja Vikerkaart antakse välja topeltnumbrina, mille eksemplar maksab peaaegu sama palju.

Enam-vähem pooleks jagunesid vastanute arvamused selles osas, kas kodune kasvatus mõjutab lugema kultuuriajakirjandust.

Autori poolt tõstatatud uurimisküsimused said kõik vastused. Gustav Adolfi Gümnaasiumi õpilased loevad kultuuriväljaandeid vähe, vanus mõjutab tõesti huvi kultuuriajakirjanduse vastu ning kodu ehk vanemate eeskujuga pigem ei mõjuta õpilaste kursisolekut kultuuriajakirjandusega.

Võrreldes Taavi Pungase 2008. aastal Tallinna Reaalkoolis tehtud uurimusega, on tulemus Gustav Adolfi Gümnaasiumi õpilaste näitel veidi parem, kuid mitte oluliselt, Pungase küsitluses loeb kultuuriajakirju regulaarselt vaid kolm 11. klassi tüdrukut (Pungas, 2008).

Kultuuriajakirjandus annab edasi olulisemad uudised kultuuri valdkonnas toimuva kohta ning hoiab kursis maailma trendidega. Kindlasti võiks olla õpilaste kultuuriajakirjanduse lugemus suurem, uurimus näitab, et mõnda kultuuriajakirja peaaegu ei teatagi. Praegust olukorda saaks parandada nii, et koolis annaksid õpetajad rohkem õpilastele ülesandeks lugeda kultuuriajakirjanduse artikleid, see tooks noortele kultuuriajakirjandust lähemale ning ärataks huvi neid ka vabal ajal lugeda.

### **Kokkuvõte**

Uurimistöö eesmärk oli välja selgitada, missugune on Gustav Adolfi Gümnaasiumi gümnaasistide lugemus kultuuriajakirjanduse vallas. Otsiti vastuseid küsimustele:

1. Kas Gustav Adolfi Gümnaasiumi õpilased loevad kultuuriväljaandeid?
2. Kas kultuuriajakirjanduse lugemus sõltub õpilaste vanusest?
3. Kuidas mõjutab kodu ehk vanemate eeskujut kursisolekut kultuuriajakirjandusega?

Teoreetilise osa esimeses peatükis avati kultuuri ning kultuuriajakirjanduse mõiste ning teises peatükis tutvustati Eestis ilmuvaid kultuuriväljaandeid.

Vastuste saamiseks uurimisküsimustele viidi Gustav Adolfi Gümnaasiumi 10.a, 10.b, 12.a ja 12.b klasside seas läbi ankeetküsitlus, mille tulemusi tutvustati kolmandas peatükis.

Uurimise käigus selgus, et Gustav Adolfi Gümnaasiumi gümnaasiumiastme õpilased küll loevad kultuuriajakirjandust, kuid võrdlemisi vähe. Lugemus sõltub vanusest, 12. klasside õpilased loevad rohkem kultuuriajakirjandust kui 10. klasside õpilased. Üle poole vastanutest arvas, et kodu ei ole mõjutanud neid kultuuriajakirjandust lugema.

Kindlasti võiks olla õpilaste kultuuriajakirjanduse lugemus suurem, uurimus näitab, et mõnda kultuuriajakirja peaaegu ei teatagi, nagu näiteks kultuuriajakiri Kunst.ee. See-eest peaaegu kõik õpilased teavad kultuuriajalehte Sirp, see on ka kõige enam loetud ning kõige enam kodusse tellitud, mis ilmselt mõjutab ka selle suurimat lugemust.

Esimene hüpotees oli, et Gustav Adolfi Gümnaasiumi õpilaste kultuuriajakirjanduse lugemus on väike. See sai kinnitust, vastanute lugemus pole tõesti suur.

Teine hüpotees oli, et abituriendid loevad rohkem kultuuriajakirjandust kui 10. klasside õpilased. See sai samuti kinnitust. Kuigi mitme ajakirja puhul on 10. klasside õpilaste

lugemus suurem 12. klasside õpilaste omast, on siiski abiturientide kultuuriajakirjanduse kogulugemus gümnaasiumi noorimatest õpilastest suurem.

Kolmas hüpotees oli, et vanemate eeskujul on kultuuriajakirjanduse lugemisele positiivne mõju. See hüpotees ei leidnud kinnitust, sest neid õpilasi, kes arvasid, et kodu ei mõjuta neid lugema kultuuriajakirjandust, oli rohkem kui neid, kes arvasid vastupidiselt, kuigi esimeste protsentuaalne ülekaal oli väike.

Käsitletud teemat saab mitmel viisil edasi uurida. Esiteks võib laiendada valimit, et saada veel terviklikum ülevaade, uurida võib ka, kust saadakse infot kultuuriväljaannete kohta. Ka võib kaasata küsitlusse teisi koole.

### Kasutatud kirjandus

Arvisto, K. (14.10.2014) Tartu Ülikooli teadlased asuvad süvitsi uurima Eesti kultuuriajakirjandust. Eesti Kultuuriministeeriumi koduleht. <http://www.kul.ee/et/uudised/tartu-ulikooli-teadlased-asuvad-suvitsi-uurima-eesti-kultuuriajakirjandust> (31.10.2014)

Eesti Entsüklopeedia 5. (1990) Tallinn: Kirjastus Valgus.

Eesti Vabariigi põhiseadus. Preambul. <http://www.pohiseadus.ee/preambul/> (29.12.2014)

Kagadze, M. & Kraav, I. & Kullasepp, K. (2007) Perekonnaõpetus. Gümnaasiumi inimeseõpetuse õpik. Tallinn: Koolibri.

Kasearu, F. (19.03.2010) „Pseudodiskussiooni” järg: jälle see KUNST.EE. Sirp. <http://www.sirp.ee/s1-artiklid/c6-kunst/pseudodiskussiooni-jaerg-jaelle-see-kunsteel> (08.02.2015)

Keel ja Kirjandus. <http://kjak.eki.ee/ee/pages/1> (8.11.2014)

KesKus. Kontakt. <http://kes-kus.ee/kontakt/> (8.11.2014)

Kultuuriajakiri Akadeemia. <http://www.akad.ee/> (8.11.2014)

Kunst.ee. <http://ajakirikunst.ee/?c=ajakirjast&l=et> (8.11.2014)

Looming. Tutvustus. <http://www.looming.ee/tutvustus/> (8.11.2014)

Miller, M. (2007) Ajalehtede lugemine gümnaasiuminoorte hulgas. Tartu.

Müürileht. Toetajad. <http://www.muurileht.ee/toetajad/> (9.11.2014)

Müürileht. Üldinfo. <http://www.muurileht.ee/ulldinfo/> (9.11.2014)

Pungas, T. (2008) Lugemisharjumused Tallinna Reaalkooli eri vanuses õpilaste seas. Tallinn.

Raud, R. (2013) Mis on kultuur? Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus.

SA Kultuurileht. Akadeemia. <http://www.kl.ee/Default.aspx?LangID=1&PageID=21> (8.11.2014)

SA Kultuurileht. Sirp. <http://www.kl.ee/Default.aspx?LangID=1&PageID=16> (9.11.2014)

SA Kultuurileht. Teater.Muusika.Kino.

<http://www.kl.ee/Default.aspx?LangID=1&PageID=105> (9.11.2014)

Sirp. Toimetus. <http://www.sirp.ee/kontakt/> (9.11.2014)

Skulte, I. (30.01.2014) Mis on kultuuriajakirjandus? Sirp. <http://www.sirp.ee/s1-artiklid/c9-sotsiaalia/mis-on-kultuuriajakirjandus/> (10.01.2015)

TEA entsüklopeedia 11.köide. (2014) Tallinn: TEA Kirjastus.

Teater.Muusika.Kino. Toimetus. <http://www.temuki.ee/toimetus/> (9.11.2014)

Teder, M. (08.01.2014) Sirbi tellijaskond kasvab. Postimees.

<http://kultuur.postimees.ee/2654340/sirbi-tellijaskond-kasvab> (08.02.2015)

Teppan, P. (2011)

[http://stud.sisekaitse.ee/teppan/Suuremad%20usundid/mis\\_on\\_kultuur.html](http://stud.sisekaitse.ee/teppan/Suuremad%20usundid/mis_on_kultuur.html) (29.12.2014)

Vikerkaar. Tutvustus. <http://www.vikerkaar.ee/tutvustus/> (9.11.2014)

Värske Rõhk liitub Sihtasutusega Kultuurileht. (2014)

<http://kultuur.postimees.ee/2964457/varske-rohk-liitub-sihtasutusega-kultuurileht> (9.11.2014)

Värske Rõhk. Tutvustus. <http://va.ee/tutvustus> (9.11.2014)

## SISUKORD

1. Kultuuriajakirjandus.....	2
1.1 Kultuuri mõiste .....	2
1.2 Kultuuriajakirjanduse mõiste .....	3
2. Eesti kultuuriväljaanded .....	3
2.1 Kultuuriajalehed.....	3
2.2 Kultuuriajakirjad .....	4
3. Ankeetküsitlus.....	6
3.1 Metoodika .....	6
3.2 Ankeetküsitluse tulemused .....	6
3.3 Järeldused .....	17
Kokkuvõte .....	18
Kasutatud kirjandus .....	19
Lisa 1. Ankeetküsitlus .....	22

## Lisa 1. Ankeetküsitlus

<http://goo.gl/forms/7cRNHoR6gg>

Gustav Adolfi Gümnaasiumi õpilaste kultuuriajakirjanduse lugemus

Tere! Olen Laura Merendi ja käin Gustav Adolfi Gümnaasiumis 11.a klassis ning oleksin tänulik, kui saaksite vastata nendele minu uurimistööga seotud küsimustele. Küsitlus võtab aega vaid paar minutit ja on anonüümne.

\* Kohustuslik

### Sugu \*

- Naine
- Mees

### Klass \*

- 10.a
- 10.b
- 12.a
- 12.b

### 1. Kuidas veedad tavaliselt vaba aega? \*

- Vaatan televiisorit
- Olen internetis
- Loen (raamatud, ajalehed, ajakirjad vms)
- Muu:

### 2. Nimeta peast nii mitu Eestis ilmuvat kultuuriväljaannet kui tead. \*

### 3. Kas Sul käib kodus kultuuriväljaandeid? Kui jah, siis nimeta, millised. \*

### 4. Kuidas hindad enda kursisolekut kultuuriuudistega? \*

- Väga hea

- Hea
- Rahuldav
- Kasin

**5. Milline on Su kokkupuude järgmiste kultuuriväljaannetega? \***

	Lugenud	Kuulnud	Pole kuulnud
Looming	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Keel ja Kirjandus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Kunst.ee	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Sirp	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Muusika	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Teater.Muusika.Kino.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vikerkaar	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Värske Rõhk	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Akadeemia	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Müürileht	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
KesKus	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

**6. Kas kodune kasvatus on mõjutanud Sind lugema kultuuriajakirjandust? \***

- Jah
- Ei